

KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, DARBDAVIŲ IR KITŲ SOCIALINIŲ PARTNERIŲ DALYVAVIMAS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO BEI TĘSTINIO MOKYMOŠI PROCESĖ

ILVIJA PIKTURNAITĖ¹, JUDITA JONUŠEVIČIENĖ², ROBERTAS KAVOLIUS³

Klaipėdos valstybinė kolegija (Lietuva)

ANOTACIJA

Ištirus Klaipėdos gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimą neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi procese nustatyta, kad per pastaruosius dvejus metus apie 42,5 proc. respondentų šioje veikloje nedalyvavo, 19,1 proc. darbdavių ir net 28,1 proc. socialinių partnerių neorganizavo jokių mokymų. Daugiausia klaidiečiai dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdų, verslumo, vadybos ir projektų rengimo, kompiuterinio raštingumo, apskaitos ir finansų, sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose. Klaipėdos įmonių ir socialinių organizacijų vadovai nėra labai aktyvūs planuodami savo darbuotojų / narių neformalų mokymą. Respondentai nurodė, kad didžiausia kliūtis mokytis yra lėšų trūkumas. Ištirta, kad pagrindiniai mokymų finansavimo šaltiniai yra asmeninės ir darbdavių lėšos. Trečdalis respondentų nurodė, kad mokymuisi, kuris susijęs su profesija ar asmeniniais interesais, iš viso negali skirti lėšų.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: *mokymasis visą gyvenimą, suaugusieji, neformalus švietimas, tęstinis mokymasis.*

JEL KLASIFIKACIJA: I20, I21.

Įvadas

Valstybės piliečių mokymasis visą gyvenimą ne tik užtikrina suaugusiųjų saviraiškos ir asmeninių ugdymosi poreikių tenkinimą, bet turi įtakos ir valstybės ekonominei, socialinei pažangai (Rogers, Horrocks, 2010: 2; Linkaitytė, Šuliakaitė, Navikienė, 2011: 2; Mokymosi visą gyvenimą teisinės rekomendacijos Lietuvoje, 2011: 2). Mokymasis visą gyvenimą yra vienas pagrindinių veiksnių, užtikrinančių Lietuvos visuomenės pasirengimą pasaulio kaitai ir leidžiančių kurti sumanią visuomenę (Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2012). Neformalusis suaugusiųjų švietimas identifikuojamas kaip žmogiškojo kapitalo vys-

¹ Ilvija Pikturnaitė – docentė, daktarė (socialiniai mokslai). Klaipėdos valstybinės kolegijos Administravimo ir kalbų katedra

Moksliniai interesai: viešasis administravimas, žmonių išteklių valdymas

El. paštas: i.pikturnaite@kvk.lt

Tel. +370 674 364 43

² Judita Jonuševičienė – lektorė. Klaipėdos valstybinės kolegijos Verslo vadybos katedra

Moksliniai interesai: statistikos metodų taikymas

El. paštas: j.jonuseviciene@kvk.lt

Tel. +370 612 318 98

³ Robertas Kavolius – lektorius. Klaipėdos valstybinės kolegijos Administravimo ir kalbų katedra

Moksliniai interesai: sociologija ir socialiniai tyrimai

El. paštas: r.kavolius@kvk.lt

Tel. +370 650 909 05

tymo kertinis instrumentas (Hassan, 2009, žr. Butvilienė, 2013: 126). Todėl suaugusiųjų mokymosi svarba pabrėžiama Europos Sąjungos ir Lietuvos švietimo srities dokumentuose (Linkaitytė, Šuliakaitė, Navickienė, 2011: 13; Suaugusiųjų mokymasis: kiek mokosi..., 2015: 1). Mokymosi visą gyvenimą plėtros siekiai konkretizuoti mūsų šalies teisės aktuose: Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ (2012), Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje (2013), Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme (2014), Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016–2023 metų plėtros programoje (2016). Šaltiniuose, kurie analizuoja suaugusiųjų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą veiklose (Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija, 2013: 5; Suaugusiųjų mokymasis: kiek mokosi..., 2015: 1; Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016–2023 metų plėtros programa, 2016: 3), nurodoma, kad lietuvių dalyvavimas neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose yra vienas žemiausių tarp Europos Sąjungos šalių: 2014 metais tik 5 proc. Lietuvos suaugusiųjų buvo įsitraukę į mokymosi veiklas. Keliaama prielaida, kad neaktyvus dalyvavimas mokymosi visą gyvenimą procese tampa didele kliūtimi sėkmingam suaugusiųjų asmenų konkuravimui darbo rinkoje ir dalyvavimui socialiniame gyvenime (Butvilienė, 2011: 446; Butvilienė, 2013: 127–128). Apgailestaujama, kad kol kas sunkiai sekasi į suaugusiųjų švietimą įtraukti ir jame išlaikyti tam tikrų grupių suaugusiuosius (Teresevičienė ir kt., 2006: 17; Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija, 2013: 5, 14; Suaugusiųjų mokymasis: kiek mokosi..., 2015: 1). Pastebima, kad nuo 2009 metų sumažėjo aukštojo mokslo prieinamumas dėl pabrangusio studijų mokesčio ir lėšų stygiaus (Butvilienė, 2011: 447; Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija, 2013: 5, 12). Užtikrinant mokymosi visą gyvenimą sistemos plėtrą, Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas (2016) įpareigoja savivaldybių tarybas, atsižvelgiant į švietimo ir mokslo ministro patvirtintą Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi plėtros programos įgyvendinimo veiksmų planą bei savivaldybės gyventojų, darbdavių, kitų socialinių partnerių poreikius, tvirtinti Savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planą.

Problema. Siekiant parengti veiksmingą savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi planą, būtina iširti esamą savivaldybės gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimo neformaliajame švietime ir tęstiniame mokymesi situaciją, žinoti dabartinį dalyvavimo lygmenį. Tik žinant dabartinio dalyvavimo aspektus galima priimti tinkamus ir pagrįstus sprendimus bei nusistatyti realius veiklų vertinimo kriterijus. Tačiau tokių duomenų savivaldybė neturi. Todėl Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimo neformaliajame suaugusiųjų švietime ir tęstiniame mokymesi tyrimas yra aktualus.

Tyrimo tikslas: iširti Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimą neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi procese.

Tyrimo objektas – Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi procese.

Tyrimo uždaviniai:

1. Įvertinti Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimo neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi procese aspektus.
2. Iširti klaidėdėčių dalyvavimo neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi procese finansavimo aspektus.

Metodai: Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių anketinė apklausa, duomenų analizė SPSS programa, anketinės apklausos rezultatų analizė.

1. Tyrimo metodologija

Tyrimo populiacija ir imtis. Klaipėdos miesto gyventojų tyrimo populiaciją sudaro 18 m. ir vyresni Klaipėdos miesto gyventojai. Tyrimo populiacijos dydis – 134 582 asmenys⁴. Reprezentatyvi tiriamųjų imtis – 757 Klaipėdos miesto gyventojai (kai tikimybė – 95 proc., paklaida – 4 proc.).

⁴ Prieiga internete: http://www.vrk.lt/statiniai/puslapiai/rinkimai/440_lt/Apygardos/index.html

Klaipėdos miesto darbdavių ir socialinių partnerių tyrimo populiaciją sudaro savo veiklą Klaipėdos mieste užregistravę ūkio subjektai. Tyrimo populiacijos dydis – 6508 subjektai⁵. Reprezentatyvi tiriamųjų imtis – 369 respondantai (kai tikimybė – 95 proc., paklaida – 5 proc.). Šią imtį sudaro 337 darbdaviai ir 32 socialiniai partneriai.

Abiejų grupių respondentų skaičius apskaičiuotas taikant Panioto imties formulę, taip pat atsižvelgiant į tyrimo tikslą, tyrimo populiacijos savybes (t. y. dydį ir vienalytiškumo tiriamojo požymio atžvilgiu kriterijų), siekiamų gauti duomenų tikslumą ir reprezentatyvumą, klausimyno charakteristikas (Bitinas, Rupšienė, Žydžiūnaitė, 2008; Valackienė, Mikėnė, 2008; Kardelis, 2007).

Apklauso metodas. Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių anketinė apklausa atlikta naudojant iš anksto parengtus standartizuotus klausimynus, kurie sudaryti vadovaujantis Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymu.

Tyrimo laikas – 2016 m. birželio – liepos mėn.

Tyrimo vieta – Klaipėda.

Tiriamųjų atranka ir tyrimo eiga. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentams atrinkti naudota reprezentatyvi tikimybinė klasterio atranka (Valackienė, Mikėnė, 2008; Kardelis, 2007). Su Klaipėdos miesto gyventojų grupės tiriamaisiais tyrėjai bendravo tiesiogiai. Respondantai, pildydami tyrimo instrumentą, turėjo pasirinkimo galimybę: galėjo anketą užpildyti internetinėje erdvėje (šia galimybe pasinaudojo apie 26 proc. tiriamųjų) arba pateikti popierinį jos variantą (pildė apie 74 proc. apklaustųjų).

Klaipėdos miesto darbdavių ir kitų socialinių partnerių grupės respondentams atrinkti taikyta reprezentatyvi daugiapakopė tikimybinė atranka (Kardelis, 2007). Vykdamas Klaipėdos miesto darbdavių ir socialinių partnerių grupės respondentų apklausą išsiųstas kvietimas-prašymas dalyvauti tyrime 2514 įmonių ir organizacijų elektroninių paštų adresais, kurie skelbiami informacinėse platformose⁶. Dalis užpildytų klausimynų (14,6 proc.) surinkta tiesiogiai bendraujant su darbdaviais ar socialiniais partneriais.

Tyrimo etika. Atliekant tyrimą laikytasi tyrimo etikos principų: anonimiškumo, konfidencialumo, geranoriškumo, reikšmingumo, pagarbos asmens orumui, teisingumo, paisyta teisės gauti tikslią informaciją (Bitinas, Rupšienė, Žydžiūnaitė, 2008; Kardelis, 2007).

Duomenų analizė. Duomenų analizė atlikta taikant socialiniams tyrimams skirtą statistikos programą *SPSS 20.0*. Skaičiuoti procentiniai dažniai, statistiškai patikimų skirtumų nustatymas – chi kvadrato testas, aprašomosios statistikos charakteristikos. Grafinė analizė atlikta *Ms Excel* skaičiuokle.

Gyventojų grupės respondentų demografiniai duomenys. Tyrime dalyvavo abiejų lyčių asmenys, tačiau moterys sudarė didžiąją respondentų dalį: moterys – 73,8 proc. respondentų, vyrai – 26,2 proc. Tolesnei analizei respondantai pagal amžių suskirstyti į tris pagrindines grupes: 18–29 m. amžiaus sudarė 24,3 proc., 30–62 m. – 59 proc., nuo 63 metų ir vyresnių grupę sudarė 16,7 proc. gyventojų).

Klaipėdos darbdavių ir kitų socialinių partnerių suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrime dalyvavo 337 darbdaviai ir 32 socialiniai partneriai. Darbdavių apklausos duomenys atskleidė, kad 76,6 proc. dalyvavusiųjų tyrime priklauso privačiam veiklos sektoriui, 23,4 proc. – valstybiniam sektoriui. Procentiškai daugiausia tyrime dalyvavo darbdavių, kurių veikla susijusi su transportu (transportavimo paslaugomis) (13,7 proc.), prekyba (12,8 proc.), statybomis (12,2 proc.), švietimu (10,7 proc.), aptarnavimu (apgyvendinimu, maitinimu ir pan.) (10,4 proc.). Socialinių partnerių duomenys rodo, kad apklausoje daugiausia dalyvavo asociacijų (50 proc.), bendrijų (28,1 proc.) ir viešųjų įstaigų atstovai (21,9 proc.).

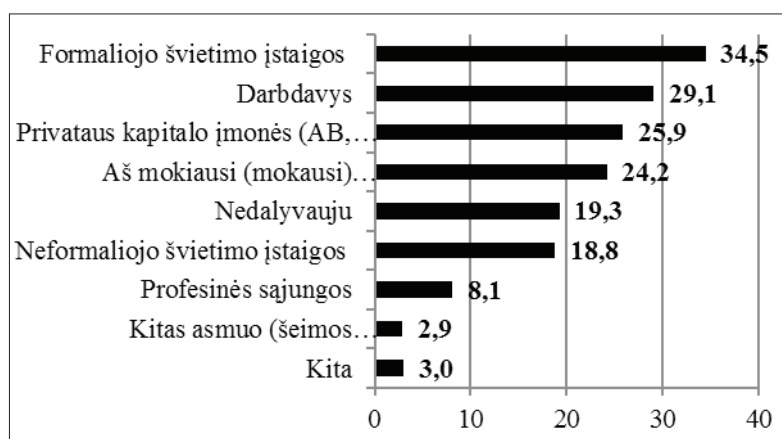
2. Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimo neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi procese aspektai

Siekiant iširti Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimo neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose aspektus tirtas dalyvavimo lygis ir vykdytojai, mokymų kryp-

⁵ Prieiga internete: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize>

⁶ Prieiga internete: http://rekvizitai.vz.lt/imone/verslo_zinios/; <http://www.118.lt/>; <http://www.3sektorius.lt/trecias-sektorius/nvo-duomenu-baze/>.

tys, nedalyvavimo ypatumai, mokymosi kliūtys, mokymų planavimas ir vykdymas darbdavių bei socialinių partnerių įmonėse / organizacijose. Pirmiausia gyventojų grupės respondentams pateiktas klausimas, ar per pastaruosius dvejus metus jie dalyvavo neformaliojo švietimo veiklose ir kas buvo mokymų vykdytojas. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardytų aštuonių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Gyventojų grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 1 paveiksle. Analizuojant gyventojų grupės respondentų atsakymus (žr. 1 paveikslą) nustatyta, kad net 42,5 proc. apklaustųjų per pastaruosius dvejus metus nedalyvavo neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose (taip, kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme). Tačiau dalis šių respondentų nurodė, kad mokėsi (mokosi) savarankiškai (24,2 proc.) arba jiems padėjo kitas, artimas asmuo (2,9 proc.). Panašius dalyvavimo duomenis (neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose per pastaruosius dvejus metus nedalyvavo apie 42,5 proc. klaipėdiečių) patvirtina ir kiti tyrimo duomenys. Mokymuose dalyvavę respondentai nurodė, kad dažniausiai mokymus vykdė formalios švietimo įstaigos (34,5 proc.), darbdavys (29,1 proc.), privataus kapitalo įmonės (25,9 proc.) ir neformalaus švietimo įstaigos (18,8 proc.). Pasirinkusieji atsakymo variantą „kita“ įvardijo Klaipėdos turizmo informacijos centrą, ministeriją ir kt. Šie duomenys leidžia teigti, kad besimokantys klaipėdiečiai dalyvauja įvairių vykdytojų mokymuose, be to, ir patys aktyviai mokosi savarankiškai.

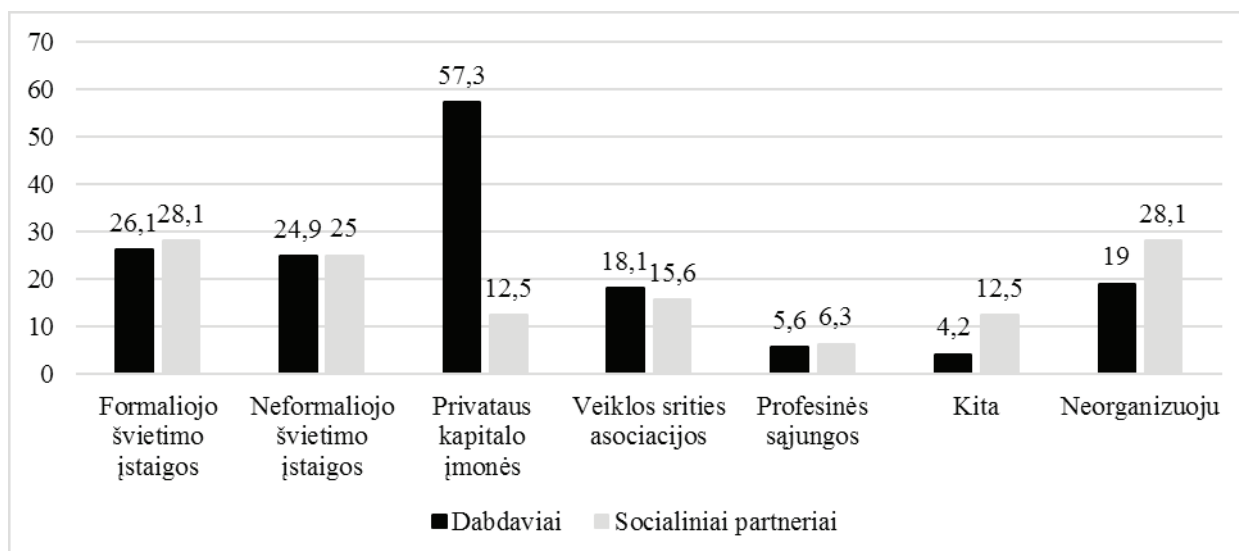

1 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, ar jie dalyvavo neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose ir kas vykdė mokymus, pasiskirstymas (procentais)

Tyrimo siekta nustatyti, ar mokymus organizavo darbdaviai ir socialiniai partneriai, kieno vykdomuose mokymuose dažniausiai dalyvaudavo darbdavių įmonių darbuotojai ir socialinių organizacijų nariai. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardytų šešių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Šių grupių respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 2 paveiksle. Tyrimo rezultatų analizė atskleidė, kad beveik penktadalis (19,0 proc.) darbdavių grupės respondentų ir beveik trečdalis socialinių partnerių grupės respondentų mokymų per pastaruosius dvejus metus iš viso neorganizavo. Mokymus organizavę darbdaviai ir socialiniai partneriai šių mokymų vykdytojais dažniausiai rinkdavosi privataus kapitalo įmones, formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigas, veiklos srities asociacijas. Pasirinkusieji atsakymų variantą „kita“ paminėjo internetą, mokymų portalus, tiekėjų inžinierius, kitų ES šalių teikėjus, valstybines įstaigas, aukštesnę kompetenciją turinčius bendradarbius, Klaipėdos pedagogų švietimo ir kultūros centrą, įmonių grupės centrinę būstinę.

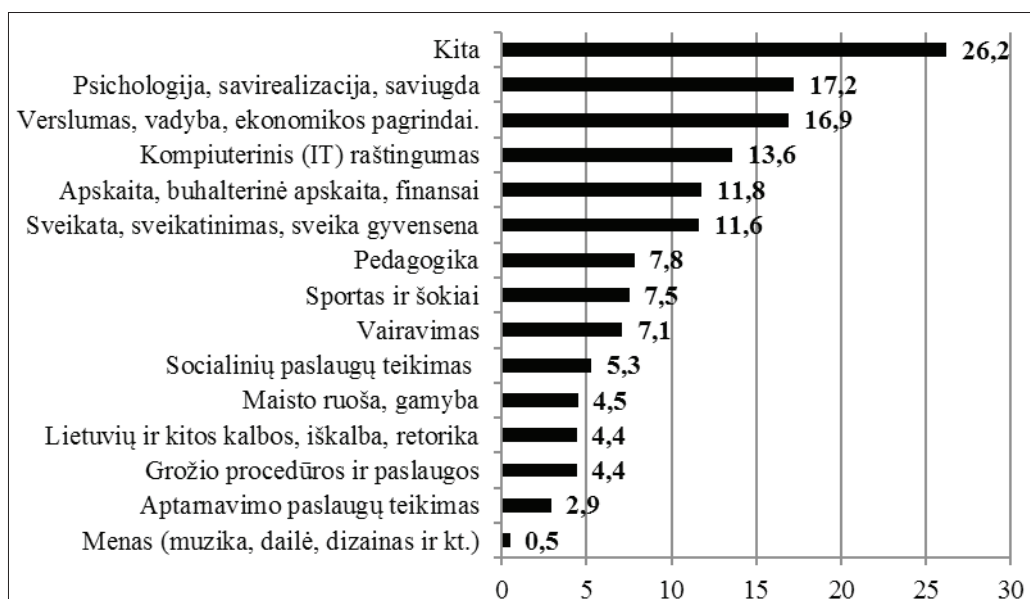
Siekta iširti, kokiose mokymų kryptyse Klaipėdos miesto gyventojai mokėsi per pastaruosius dvejus metus. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardytų keturiolikos arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Gyventojų grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 3 paveiksle. Atskleista, kad per pastaruosius dvejus metus klaipėdiečiai daugiausia dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdos (17,2 proc.), verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų

rengimo (16,9 proc.), kompiuterinio raštingumo (13,6 proc.), apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų (11,6 proc.), sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose (11,6 proc.). be to, Klaipėdos miesto gyventojai aktyviai domėjosi pedagogika (7,8 proc.), sportu / šokiais (7,5 proc.), mokėsi vairuoti (7,1 proc.). Rinkdamiesi variantą „kita“ 19,3 proc. gyventojų grupės respondentų nurodė, kad per pastaruosius dvejus metus nedalyvavo jokiuose mokymuose. Kiti respondentai nurodė, kad dalyvavo sodininkystės, mechanikos, teisės, siuvimo, elektromonterių, statybos, pirminės sveikatos priežiūros, telemarketingo, statistikos, viešojo administravimo, viešųjų pirkimų, automatikos inžinerijos, aplinkosauginių teisinių reikalavimų, klientų aptarnavimo ir kt. mokymus. Šie duomenys leidžia daryti prielaidą, kad tyrimo respondentai dažniausiai dalyvauja mokymuose, kurie susiję su jų darbine veikla ir profesinių kompetencijų tobulinimu. Statistinė analizė atskleidė sąsajas tarp respondentų amžiaus ir populiariausių mokymų krypčių. Jauni (18–29 m.) klaipečiai dažniausiai dalyvavo verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (26,1 proc.), psichologijos, savirealizacijos ir saviugdos (17,7 proc.), apskaitos, buhalterinės apskaitos, finansų ir audito (17,4 proc.), kompiuterinio raštingumo (14,7 proc.) mokymuose, dažnai mokėsi vairuoti (10,9 proc.). Vidurinės amžiaus grupės (30–62 m.) klaipečiai dažniausiai dalyvavo psichologijos, savirealizacijos ir saviugdos (21,7 proc.), verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (16,6 proc.), kompiuterinio raštingumo (13,9 proc.), apskaitos, buhalterinės apskaitos, finansų ir audito (12,35 proc.) mokymuose, aktyviai domėjosi sveikata, sveikatinimu ir sveika gyvensena (10,5 proc.) bei pedagogika (10,3 proc.). Vyriausios amžiaus grupės (63 m. ir vyresni) respondentai daugiausia dalyvavo sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (19,4 proc.) bei kompiuterinio raštingumo (10,5 proc.) mokymuose.

2 pav. Darbdavių ir socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, kas vykdė mokymus, pasiskirstymas (procentais)

Atlikus statistinę analizę, nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai tarp amžiaus grupių ir nedalyvavimo mokymuose ($p = 0,00$), tarp nedalyvavimo ir išsilavinimo ($p = 0,00$) (žr. 1 ir 2 lenteles). Tyrime atskleista (žr. 1 lentelę), kad kuo vyresni asmenys, tuo mažiau jie dalyvauja įvairių krypčių mokymuose. Jaunimo respondentų grupėje (18–29 m.) mokymuose nedalyvavo 15,2 proc. respondentų. Vidurinėje amžiaus grupėje (30–62 m.) nedalyvavimo vidurkis – 14,1 proc., vyriausioje grupėje (nuo 63 metų ir vyresni) – 56,6 proc. Šie duomenys akivaizdžiai rodo, kad iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukę klaipečiai reikšmingai mažiau dalyvauja mokymuose ar panašiose veiklose.

3 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokias mokymų kryptis rinkosi pastaruosius dvejus metus, pasiskirstymas (procentais)

1 lentelė. Mokymuose nedalyvavusių respondentų pasiskirstymas pagal amžių

Respondentų amžiaus grupės	Nedalyvavimo mokymuose procentinė išraiška
18–29 metai	15,2 %
30–40	11 %
41–51	13,3 %
52–62	18 %
63–73	39,5 %
74–84	57,5 %
85 ir daugiau	66,7 %

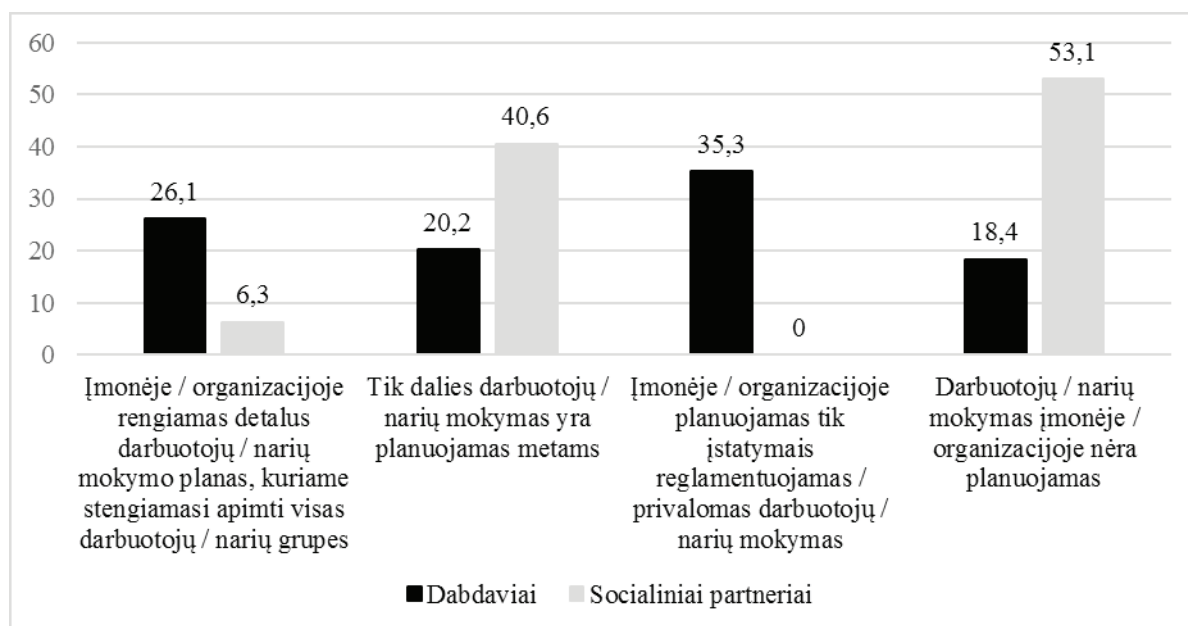
Tyrimu siekta nustatyti kliūtis ir / ar sunkumus, kurie trukdo mokytis arba išskyla mokantis. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardytų devynių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Gyventojų grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 4 paveiksle. Rezultatų analizė (žr. 4 paveikslą) atskleidė, kad 21,5 proc. respondentų sunkumų mokytis ar mokantis nekyla. Pagrindinės mokymosi kliūtys yra lėšų trūkumas (39,8 proc.), problemos, kylančios derinant darbą ir mokymąsi (32,4 proc.). Dar 17,8 proc. respondentų kaip vieną iš mokymąsi sunkinančių veiksnių nurodė toli nuo gyvenamosios vietos vykstančius mokymus, 15,3 proc. – sunkumus derinant mokymąsi su pareigomis šeimai, 14,9 proc. – sveikatos problemas. Beveik vienoda procentinė išraiška respondentų nurodė, kad mokymosi trikdžiai yra motyvavimo mokytis stoka iš darbdavio (7,5 proc.) bei noro / motyvacijos mokytis nebuvimas (7,0 proc.). Analizė atskleidė statistiškai reikšmingus skirtumus tarp mokymosi sunkumų ir kliūčių bei amžiaus grupių: sveikatos problemos labiausiai trukdo mokytis vyriausio amžiaus (63 m. ir vyresniems) respondentams ($p = 0,000$); nežino, ar kur pritaikys įgytas žinias ($p = 0,005$) vyriausio amžiaus respondentai; jauniausios amžiaus grupės (18–29 m.) neskaitina darbdavys ($p = 0,022$), be to, sunku suderinti su darbu ($p = 0,000$); sunkumų mokantis nekyla ($p = 0,004$) vidurinio amžiaus grupės respondentams (30–62 m.).

4 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, kas trukdo mokytis, pasiskirstymas (procentais)

Analizuojant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo vykdymą darbdavių ir socialinių partnerių įmonėse ir organizacijose, šiems respondentų grupėms užduotas klausimas, ar įmonėse ir organizacijose darbuotojų ir narių mokymas planuojamas? Šių grupių respondentų nuomonių pasiskirstymas pateiktas 5 paveiksle. Apklauso duomenys atskleidė (žr. 5 paveikslą), kad daugelyje (35,3 proc.) respondentų įmonių planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas, darbuotojų mokymas. Šiek tiek daugiau nei ketvirtadalis (26,1 proc.) respondentų pažymėjo, kad jų įmonėse rengiamas detalus darbuotojų mokymo planas, kuriame stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes. Penktadalis respondentų (20,2 proc.) nurodė, kad įmonėje planuojamas tik tam tikros dalies darbuotojų mokymas. Tačiau dar beveik penktadalis respondentų (18,4 proc.) teigė, kad jų įmonėje darbuotojų mokymas iš viso neplanuojamas. Atskleistas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p = 0,005$) tarp įmonėse vykdomo darbuotojų mokymo planavimo ir įmonių dydžio (žr. 6 lentelę). Nustatyta, kad dažniausiai mikroįmonėse (44,8 proc.) ir mažose įmonėse (39,3 proc.) planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas darbuotojų mokymas. Be to, šiose dviejose įmonių grupėse taip pat dažniausiai darbuotojų mokymo planai iš viso nerengiami (mikroįmonėse – 31,4 proc., mažose įmonėse – 17,9 proc.). Tuo tarpu vidutinėse ir stambiose įmonėse darbuotojų mokymas yra planingesnis ir aktyvesnis. Be to, atskleistas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p = 0,005$) tarp įmonėse vykdomo darbuotojų mokymo planavimo ir įmonių veiklos srities. Nustatyta, kad įmonės, veikiančios įvairiose verslo veiklos srityse (žemės ūkio, statybos, pramonės, transporto – 45,0 proc.; prekybos, aptarnavimo, IT, finansų, kitos paslaugas teikiančios įmonėse – 36,4 proc.), dažniausiai planuoja tik įstatymais reglamentuojamą darbuotojų mokymą. Tuo tarpu valstybiniame sektoriuje veikiančiose įmonėse (švietimas, sveikatos priežiūra, valdymas ir administravimas) dažniau rengiamas detalus darbuotojų mokymo planas. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas planuojamas dar rečiau (žr. 5 paveikslą). Net 53,1 proc. socialinių partnerių nurodė, kad neplanuoja savo narių mokymo, 40,6 proc. organizacijų vadovų nurodė, kad planuoja tik dalies aktyviausių narių mokymą.

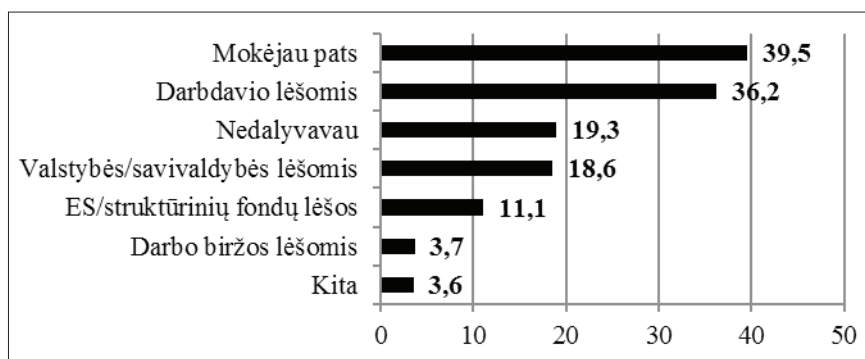
Šie duomenys rodo, kad Klaipėdos miesto įmonių darbdaviai ir socialinių organizacijų vadovai nėra labai aktyvūs planuodami savo darbuotojų neformalų mokymą: pusė tyrime dalyvavusių įmonių mokymo arba neplanuoja, arba planuoja tik tuos mokymus, kuriuos vykdyti reikalauja mūsų šalies teisės aktai.

5 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą apie darbuotojų mokymo planavimą pasiskirstymas (procentais)

3. Klaipėdiečių dalyvavimo neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi procese finansavimo aspektai

Tiriant finansavimo aspektus analizuota, iš kokių lėšų Klaipėdos miesto gyventojai, darbdaviai ir kiti socialiniai partneriai apmokėjo mokymus, kuriuose dalyvavo arba kuriuos organizavo, kiek Klaipėdos gyventojai galėtų skirti lėšų mokymams ateityje. Gyventojų respondentų grupės įvardyti lėšų, iš kurių jie mokėjo už mokymus, šaltiniai pateikti 6 paveiksle. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardytų šešių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Respondentų atsakymų analizė (žr. 6 pav.) atskleidė, kad mokymasis apmokamas iš trijų pagrindinių šaltinių: iš asmeninių (39,5 proc.) ir darbdavių (36,2 proc.) lėšų, kitą dalį mokymuisi finansuoti skiriamų lėšų sudaro valstybės ir struktūrinių fondų lėšos (33,4 proc.). Mažiausia dalis gyventojų grupės respondentų (3,7 proc.) lėšų mokymams finansuoti gavo iš darbo biržos.

6 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, iš kokių lėšų apmokėtas mokymasis, pasiskirstymas (procentais)

Tyrimo aiškintasi, kiek Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentai per metus gali skirti lėšų mokymuisi (žr. 2 lentelę).

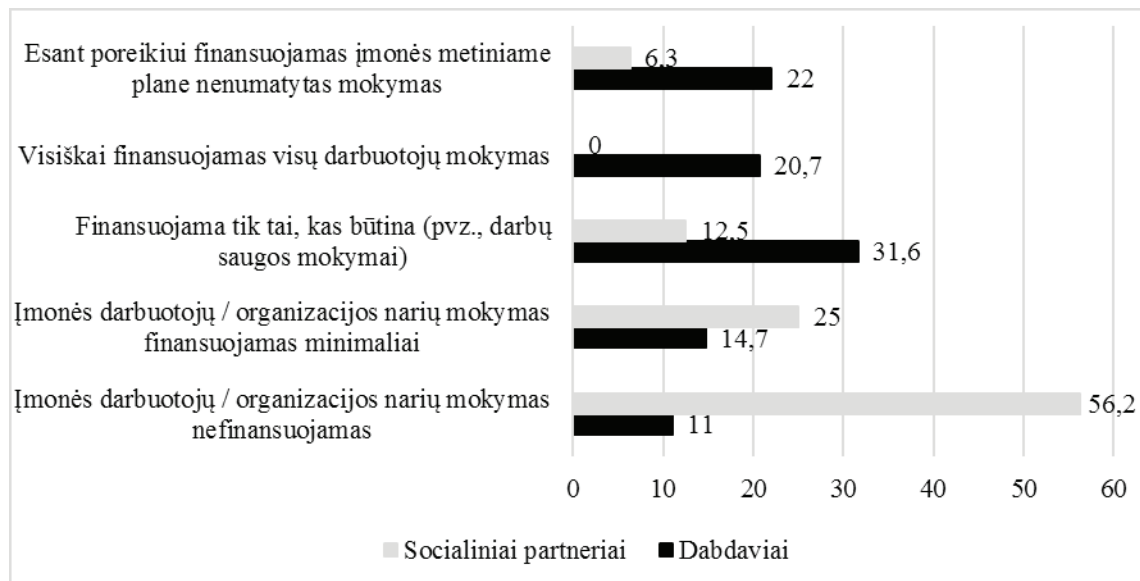
2 lentelė. Mokymuisi skiriamos lėšos

Mokymų sritis	Skirti lėšų negaliu	Iki 100 eurų	Iki 200 eurų	Iki 500 eurų	Iki 1000 eurų	Daugiau nei 1000 eurų
Mokymuisi, susijusiam su profesija	35,1 %	26,8 %	16,4 %	10,0 %	3,3 %	2,6 %
Mokymuisi, susijusiam su asmeniniais interesais	31,6 %	29,6 %	17,2 %	9,1 %	2,8 %	1,8 %

Apklaustos rezultatai atskleidė (žr. 3 lentelę), kad 26,8 proc. respondentų mokymuisi, susijusiam su profesija, galėtų skirti vidutiniškai iki 100 eurų per metus, iki 200 eurų per metus galėtų skirti 16,4 proc. tiriamųjų, iki 500 eurų per metus galėtų skirti 10,0 proc. respondentų ir daugiau negu 500 eurų per metus galėtų skirti 5,9 proc. tyrime dalyvavusių asmenų. Be to, nustatyta, kad 29,6 proc. respondentų mokymuisi, susijusiam su asmeniniais interesais, galėtų skirti vidutiniškai iki 100 eurų per metus; iki 200 eurų per metus galėtų skirti 17,2 proc. tiriamųjų; iki 500 eurų per metus galėtų skirti 9,1 proc. respondentų ir daugiau negu 500 eurų per metus galėtų skirti 4,6 proc. tyrime dalyvavusių asmenų. Analizuojant galimybes skirti lėšas mokymuisi, susijusiam su profesija ir asmeniniais interesais, nustatyta, kad trečdalis apklaustųjų nurodė, jog jie negali skirti lėšų nė vienai iš šių mokymosi sričių.

Darbdavių ir socialinių partnerių grupių respondentų atsakymų į klausimą apie mokymo finansavimą pasiskirstymas pateiktas 7 paveiksle. Daugiausia darbdavių grupės respondentų (31,6 proc.) nurodė, kad jų įmonėse finansuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas, darbuotojų mokymas. Dar beveik po penktadalį respondentų pažymėjo, kad prireikus finansuojamas įmonės metiniame plane nenumatytas darbuotojų mokymas (22,0 proc.) arba visiškai finansuojamas visų darbuotojų planuojamas mokymas (20,7 proc.). 14,7 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad jų įmonėse darbuotojų mokymas finansuojamas minimaliai, o 11,0 proc. respondentų įmonėse darbuotojų mokymas nefinansuojamas. Taigi sugrupavę atsakymus matome, kad net 57,4 proc. respondentų nurodė, jog jų įmonėse darbuotojų mokymas arba nefinansuojamas arba finansuojamas minimaliai, apmokant įstatymų reglamentuojamus mokymus. Tuo tarpu 42,8 proc. apklaustųjų vadovų skiria daugiau lėšų darbuotojų mokymui finansuoti. Atskleistas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p = 0,005$) tarp įmonių darbuotojų mokymo finansavimo ir įmonių dydžio. Nustatyta, kad dažniausiai mikroįmonėse (43,8 proc.) ir mažose įmonėse (32,5 proc.) finansuojami tik būtini darbuotojų mokymai. Tuo tarpu vidutinėse (30,4 proc.) ir stambiose įmonėse (57,1 proc.) dažniau visiškai finansuojamas visų darbuotojų mokymas. Atskleistas ir statistiškai reikšmingas skirtumas ($p = 0,005$) tarp darbuotojų mokymo finansavimo bei įmonių veiklos srities. Nustatyta, kad įmonės, veikiančios įvairiose verslo veiklos srityse (žemės ūkio, statybos, pramonės, transporto – 41,7 proc.; prekybos, aptarnavimo, IT, finansų, kitos paslaugų įmonės – 34,9 proc.) dažniausiai finansuoja tik būtinus, įstatymais reglamentuojamus darbuotojų mokymus. Tuo tarpu valstybiniame sektoriuje veikiančiose įmonėse (švietimas, sveikatos priežiūra, valdymas ir administravimas – 38,8 proc.) prireikus dažniau finansuojamas įmonės metiniame plane nenumatytas darbuotojų mokymas.

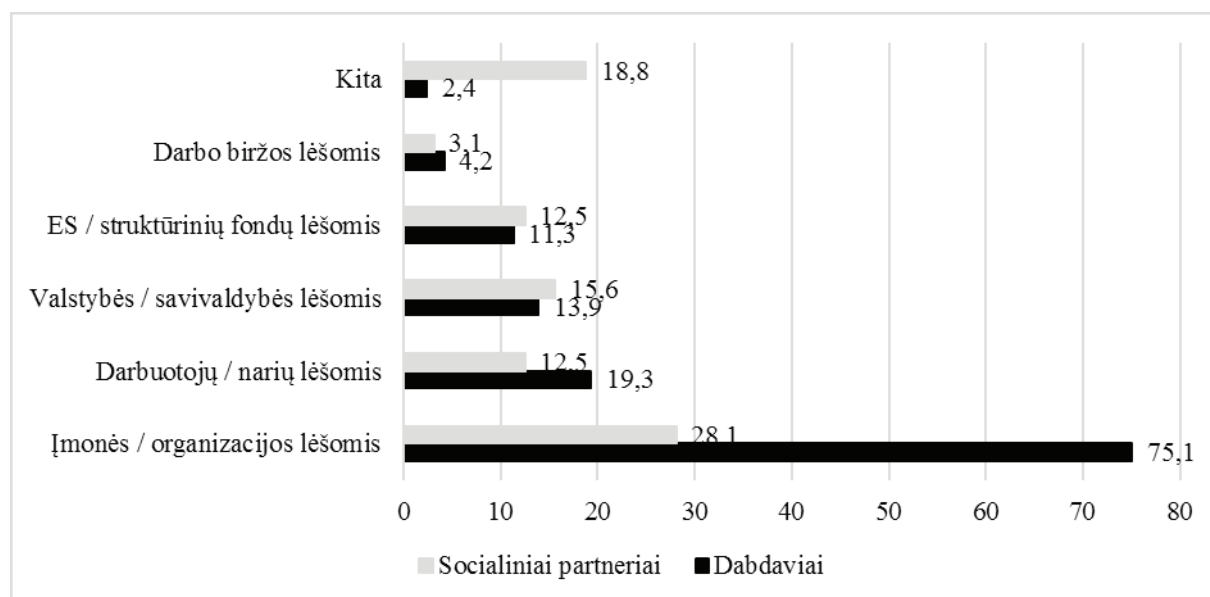
Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas finansuojamas dar mažiau (žr. 7 paveikslą). Net 56,2 proc. socialinių partnerių nurodė, kad jų organizacijose narių mokymas nefinansuojamas. Dar 25,0 proc. nurodė, kad organizacijos narių mokymas finansuojamas minimaliai, 12,5 proc. – finansuojama tai, kas yra būtina. Tik 6,3 proc. respondentų pažymėjo, kad prireikus finansuojamas ir nesuplanuotas narių mokymas. Taigi galima pažymėti, kad daugiau nei pusė socialinių partnerių organizacijų savo narių mokymo nefinansuoja, 38 proc. socialinių organizacijų – finansuoja minimaliai. Manytina, kad tokia narių mokymo situacija yra dėl ribotų šių organizacijų finansinių išteklių.

7 pav. Darbdavių ir socialinių partnerių grupių respondentų atsakymų į klausimą apie darbuotojų / narių mokymo finansavimą pasiskirstymas (procentais)

Tyrimė siekta nustatyti, iš kokių lėšų darbdaviai ir socialiniai partneriai apmoka savo organizacijų darbuotojų ir narių mokymus (žr. 8 paveikslą). Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardytų penkių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Analizuojant duomenis (žr. 8 paveikslą) nustatyta, kad beveik 14 proc. darbdavių respondentų darbuotojų mokymų nevykdė. Vykdydami mokymus darbdaviai savo darbuotojų mokymus dažniausiai finansuoja savo įmonių lėšomis (75,1 proc.) ir darbuotojų asmeninėmis lėšomis (19,3 proc.). 13,9 proc. apklaustųjų nurodė, kad mokymus finansavo valstybės ar savivaldybės lėšomis, 11,3 proc. – ES / struktūrinių fondų lėšomis. Dar 4,2 proc. respondentų pasinaudojo darbo biržos lėšomis. Statistinė analizė atskleidė statistiškai reikšmingus skirtumus tarp įmonės veiklos sektoriaus ir mokymų finansavimo šaltinių. Nustatyta, kad valstybiniame sektoriuje veikiantys darbdaviai statistiškai reikšmingai dažniau pasinaudoja ES / struktūrinių fondų lėšomis ($p = 0,000$), valstybės / savivaldybės lėšomis ($p = 0,008$). Be to, šiame sektoriuje dirbantys darbuotojai dažniau patys apmoka mokymus, kuriuose dalyvavo ($p = 0,028$). Analizuojant įmonės dydžio ir mokymų finansavimo šaltinių sąsajas nustatyti tam tikri statistiškai reikšmingi skirtumai. Mikroįmonės statistiškai reikšmingai dažniau nurodė nevykdančios mokymų. Vidutinio dydžio įmonės dažniau pasinaudodavo valstybės ar savivaldybės lėšomis ($p = 0,002$), stambios įmonės – ES / struktūrinių fondų lėšomis arba savo pačių lėšomis. Nustatyta (žr. 8 paveikslą), kad mokymus vykde socialiniai partneriai dažniausiai juos finansavo organizacijos lėšomis (28,1 proc.), valstybės / savivaldybės lėšomis (15,6 proc.).

Nustatyta (žr. 8 paveikslą), kad mokymus vykde socialiniai partneriai dažniausiai juos finansavo organizacijos (28,1 proc.), valstybės / savivaldybės (15,6 proc.) lėšomis. Pasirinkusieji variantą „kita“ dažniausiai nurodė dalyvavę nemokamuose mokymuose. Po 12,5 proc. respondentų nurodė apmokėję mokymus iš narių lėšų arba pasinaudoję ES / struktūrinių fondų lėšomis.

8 pav. Darbdavių ir socialinių partnerių grupių respondentų atsakymų į klausimą dėl mokymo finansavimo šaltinių pasiskirstymo (procentais)

Išvados

Apibendrinant dalyvavimo analizę galima teigti, kad per pastaruosius dvejus metus apie 42,5 proc. klaipečių nedalyvavo neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi procese. Dalis šių respondentų nurodė, kad mokėsi (mokosi) savarankiškai. 19,1 proc. darbdavių ir net 28,1 proc. socialinių partnerių per pastaruosius dvejus metus neorganizavo jokių mokymų. Mokymuose dalyvavę ir juos organizavę respondentai nurodė, kad dažniausiai mokymus vykdė formaliojo švietimo įstaigos, darbdavys, privatus kapitalo įmonės ir neformaliojo švietimo įstaigos. Per pastaruosius dvejus metus klaipečiai daugiausia dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdų, verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo, kompiuterinio raštingumo, apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų, sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose. Be to, Klaipėdos miesto gyventojai aktyviai domėjosi pedagogika, sportu / šokiais, mokėsi vairuoti. Atskleista, kad vyresni iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukę klaipečiai mažiau dalyvauja įvairių krypties mokymuose ar panašiose veiklose. Gyventojų grupės respondentai nurodė, kad didžiausia kliūtis mokytis, arba sunkumas, kylantis mokantis, yra lėšų trūkumas. Jauniausia klaipečių respondentų grupė pažymėjo, kad trūksta motyvacijos mokytis, to neskatina (nesudaro sąlygų) darbdavys. Tyrimas atskleidė, kad Klaipėdos miesto įmonių ir socialinių organizacijų vadovai nėra labai aktyvūs planuodami savo darbuotojų / narių neformalųjį mokymą: penktadalis respondentų nurodė, kad jų įmonėje darbuotojų mokymas iš viso neplanuojamas, tik šiek tiek daugiau nei ketvirtadalis respondentų pažymėjo, kad jų įmonėse rengiamas detalus darbuotojų mokymo planas, kuriame stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes, daugelyje įmonių planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas, darbuotojų mokymas arba tik tam tikros dalies darbuotojų mokymas. Nustatyta, kad dažniausiai mikroįmonėse (44,8 proc.) ir mažose įmonėse (39,3 proc.) planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas darbuotojų mokymas. Šiose dviejose įmonių grupėse dažniausiai darbuotojų mokymo planai iš viso nerengiami (mikroįmonėse – 31,4 proc., mažose įmonėse – 17,9 proc.). Tuo tarpu vidutinėse ir stambiose įmonėse darbuotojų mokymas yra planingesnis ir aktyvesnis. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas planuojamas dar rečiau.

Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentai nurodė, kad mokymai finansuojami iš trijų pagrindinių šaltinių: iš asmeninių (39,5 proc.) ir darbdavių (36,2 proc.) lėšų, valstybės ir struktūrinių fondų lėšų (33,4

proc.). Apie trečdalis respondentų nurodė, kad mokymuisi, kuris susijęs su profesija ar asmeniniais interesais iš viso negali skirti lėšų. Mažiau nei 30 proc. respondentų nurodė galintys skirti iki 100 eurų per metus. Net 57,4 proc. darbdavių grupės respondentų nurodė, kad jų įmonėse darbuotojų mokymas arba nefinansuojamas arba finansuojamas minimaliai, apmokant įstatymų reglamentuojamus mokymus. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas finansuojamas dar mažiau: net 56,2 proc. socialinių partnerių nurodė, kad jų organizacijose narių mokymas nefinansuojamas. Nustatyta, kad vykdydami mokymus dažniausiai darbdaviai savo darbuotojų mokymus finansuoja savo įmonių lėšomis (75,1 proc.) ir darbuotojų asmeninėmis lėšomis (19,3 proc.). Vidutinio dydžio įmonės dažniau pasinaudodavo valstybės ar savivaldybės lėšomis, stambios įmonės – ES / struktūrinių fondų lėšomis. Mokymus vykde socialiniai partneriai dažniausiai juos finansavo organizacijos lėšomis (28,1 proc.), valstybės / savivaldybės lėšomis (15,6 proc.).

Literatūra

- Bitinas, B., Rupšienė, L., ir Žydžiūnaitė, V. (2008). *Kokybinių tyrimų metodologija*. Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė.
- Butvilienė, J. (2013). Neformalusis suaugusiųjų švietimas: valstybinis ir privatus mokymo sektoriai. *Acta pedagogica Vilnensia*, Nr. 30, p. 126–136.
- Butvilienė, J. (2011). Suaugusiųjų neformaliojo švietimo socialinis kontekstas. *Filosofija. Sociologija*, T. 22, Nr. 4, p. 446–454.
- Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (2012). *Valstybės žinios*, 2012-05-30, Nr. 61-3050.
- Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija. 2015 m. kovo 1 d. savivaldybių rinkimai*. Prieiga interete: http://www.vrk.lt/statiniai/puslapiai/rinkimai/440_lt/Apygardos/index.html
- Įmonių katalogas*. (2016). Prieiga internete: http://rekvizitai.vz.lt/imone/verslo_zinios/
- Įmonių katalogas*. (2016). Prieiga internete: <http://www.118.lt/>
- Kardelis, K. (2007). *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Šiauliai: Liucijus.
- Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas (2014 m. liepos 10 d. Nr. XIII1018)*. Prieiga internete: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_1?p_id=474309
- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas*. Prieiga internete: [https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9A3AD08EA5D0\[žiūrėta 2016-06-10\]](https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9A3AD08EA5D0[žiūrėta 2016-06-10]).
- Linkaitytė, G. M., Šuliakaitė, A., Navikienė, Ž. (2011). *Neformaliojo suaugusiųjų mokymosi sampratų analizė mokymosi visą gyvenimą kontekste*. Vilnius: Ugdymo plėtotės centras.
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016-2023 metų plėtros programos patvirtinimo“. (2016). Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/3a34e780007811e6b9699b2946305ca6>.
- Mokymosi visą gyvenimą teisinės rekomendacijos Lietuvoje*. (2011). Prieiga internete: http://www.kurzemesregions.lv/userfiles/files/1348136245_03_LLL%20Legislation%20recommendations_LT.pdf
- NVO duomenų bazė*. Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras. Prieiga internete: <http://www.3sektorius.lt/trecias-sektorius/nvo-duomenu-baze/klaipedos-miestas/psl-1-20/>
- Rogers, A., Horrocks, N. (2010). *Teaching Adults*. Open University Press. Mc Graw Hill. New Yourk USA.
- Švietimo ir mokslo ministerija. Suaugusiųjų mokymasis: kiek mokosi, ką moka, ar turi galimybių mokytis? (2015). *Švietimo problemos analizė*, Nr. 6 (130), p. 1–12.
- Teresevičienė, M., Zuzevičiūtė, V., Kuncaitis, R., Rutkienė, A. (2006). *Tyrimo „Suaugusiųjų mokymasis Lietuvoje: aprėptis, poreikiai ir pasiūla“ ataskaita*. Vilnius.
- Valackienė, A., Mikėnė, S. (2008). *Sociologinis tyrimas: metodologija ir atlikimo metodika*. Kaunas: Technologija.
- Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija*. (2013). Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=b1fb6cc089d911e397b5c02d3197f382>.
- Veikiantys ūkio subjektai Lietuvoje (savivaldybėse). *Lietuvos statistikos departamentas*. Prieiga internete: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=62026300-429b-41af-9712-3070f6ad8868>

PARTICIPATION OF KLAIPĖDA CITY RESIDENTS, EMPLOYERS AND OTHER SOCIAL PARTNERS IN INFORMAL AND CONTINUING ADULT EDUCATION

ILVIJA PIKTURNAITĖ, JUDITA JONUŠEVIČIENĖ, ROBERTAS KAVOLIUS
Klaipėda State University of Applied Sciences (Lithuania)

Summary

The lifelong learning of citizens of the state not only provides adult self-expression and personal educational needs, but also has a significant influence on the economic and social progress. Lifelong learning is one of the key factors ensuring the Lithuanian public readiness to change the world and allowing to create an intelligent society. In order to ensure lifelong learning system development, the Lithuanian Republic informal adult education and continuing education Act (2016) requires municipal councils to approve the municipal non-formal adult education and continuing education action plan considering the municipal population, employers and other social partners needs. In order to develop an efficient municipal informal adult education and continuing education plan, it is necessary to examine the current situation of participation of population, employers and other social partners in the informal education and continuous learning. Only knowing the aspects of current participation and financing, it is possible to make well-founded decisions and set realistic criteria of the operations assessment.

The goal – to examine the participation of residents of Klaipėda city, employers and other social partners in the informal adults' education and continuous learning.

The survey by questionnaire surveyed 757 residents of Klaipėda city, 337 employers and 32 social partners. The survey data were processed using SPSS program.

Summing the analysis of participation aspects it can be said that over the past two years, about 42.5 percent of Klaipėda city residents were not involved in informal education and continuous learning (as it is described by the Lithuanian Republic Law of Education). However, some of these respondents indicated that they learned (learn) independently. 19.1 percent of employers and even 28.1 percent of social partners did not organize any training in the past two years. Respondents who participated in the training and organized training, indicated that most of trainings had been provided by the formal educational institutions, employers, private capital firms and informal educational institutions. Over the past two years, the residents of Klaipėda city mainly participated in trainings of psychology, self-realization, self-education, entrepreneurship, management, basics of economy and organization of projects, computer literacy, accounting, accounting and finance, health, wellness and healthy lifestyle. Also, Klaipėda city residents were actively interested in pedagogy, sport / dance and learned to drive. It was revealed that older residents of Klaipėda city, who retired from active employment activity, are less involved in a multi-pronged trainings or similar activities. Respondents of residents group indicated that the biggest obstacle or difficulties to learn, arising during the process of learning, is the lack of funds. The youngest group of Klaipėda city respondents noted that lacks of motivation to learn, the employer does not encourage (does not provide with appropriate conditions). The study revealed that the CEOs of Klaipėda city companies and social organizations are not very active in planning their employees / members informal education: just over a quarter of respondents indicated that their companies develop detailed training plan, which attempts to include all groups of employees, and many companies plan exclusively governed by the laws, that is mandatory, training for employees or only a certain part of staff training. Almost one fifth of respondents indicated that the training of employees in their company is not planned at all. It was found that mostly micro enterprises (44.8 percent) and small enterprises (39.3 percent) plan only the law governing employee training. Also, these two groups of companies usually do not prepare training plans in total (micro enterprises – 31.4 percent, small businesses – 17.9 percent). Me-

anwhile, in medium-sized and large enterprises the staff training is more profitable and more active. In social partner organizations members' training is planned even less: 40.6 percent of managers indicated that plan the training of only part of the most active members, and even 53.1 percent do not plan its members training.

The respondents of Klaipėda city residents stated that pay for the training of the two main sources: the personal (39.5 percent) and employers (36.2 percent) funds. About one-third of respondents indicated that for training related to the profession or personal interests they cannot allocate funds in total. Less than 30 percent of respondents indicated that are able to allocate up to 100 euros per year. Even 57.4 percent of respondents of employers' group indicated that training in their companies are unfunded or funded minimally paying for laws regulated training. In social partner organizations members' trainings are funded even less: even 56.2 percent of social partners indicated that trainings for members in their organizations are not funded. It was found that employers, exercising training of their employees, usually finance them by their corporate funds (75.1 percent) and workers' personal funds (19.3 percent). Medium-sized companies often take advantage of a state or municipal funds and large companies – EU / structural funds. The training undertaken by the social partners were often funded by organizations funds (28.1 percent), state / municipal funds (15.6 percent).

KEYWORDS: *lifelong learning, adults, informal education and continuous learning.*

JEL CODES: I20, I21.